

A Finn Határőrség (Rajavartiolaitos)

A Finn Köztársaság sok európai uniós országtól eltérően jelenleg is önálló, a belügyminisztériumhoz tartozó határőrséggel rendelkezik. Ezen szervezet léte és néhány sajátos, más államokban általában a határrendészethez nem kapcsolódó feladata szorosan összefügg az ország történelmével és geopolitikai helyzetével.

Az ország területe 338.145 km², lakóinak száma 5,3 millió. Európa egyik legritkábban lakott régiója, az átlagos népsűrűség 16 fő/km², az északi területeken 0,2 fő/km². A lakosság zöme a déli városokban él.

Szomszédos országok, Norvégia – 716 km-es államhatár, Svédország – 536 km-es államhatár, Oroszország – 1.269 km-es államhatár. Tengeri határai a Balti tengeren találhatóak, ahol szigetek is tartoznak az országhoz, melyek a partvonalától jelentősebb távolságra (100 km) vannak.

A különleges határőrizeti rendszert az ország elmúlt százéves történelme is inspirálta. A finnek függetlenségüket 1917. december 06-án kiáltották ki, elszakadva a korábbi cári Oroszországtól. Átvészeltek egy rövid polgárháborút, majd a Szovjetunióval kellett rendezniük keleti határaikat. A későbbiekben 1939-1940 és 1941-1944 között ismételen háborúba sodródtak a keleti szomszédokkal. A téli időjárási körülmények, az erdős-mocsaras, ritkán lakott terep követelményeihez igazodva sajátos kisháborús, (kiskötelékekben folytatott) harc-eljárást alakítottak ki és alkalmaztak. Ezen szervezeti elemek a mai napig visszatükröződnek a határőrség felépítésében.

Az ország 1995 óta európai uniós tagállam, schengen tag, EU külső határa az orosz államhatár, melynek őrizetére szigorú uniós normák vonatkoznak.

Nagyon fontos a Balti-tenger ellenőrzése, nem csak a tengeren folyó ember- és árucsempészés miatt. Évente 300 millió tonna áru utazik ezeken a vizeken átláthatatlan óriási konténerszállítókon és komphajókon.

A Finn Határőrség, finn nevén – Rajavartiolaitos – a külső államhatárok őrizetére létrehozott rendészeti szerv. Igazgatástechnikai szempontból a belügyminisztérium alárendeltségében működő félkatonai szervezet. A finn köztársasági elnök gyakorolja felette a főparancsnoki jogkört.

Állományába 3.600 fő, köztük 500 sorkatona tartozik, utóbbiak béke idején nem kerülnek határellenőrzési alkalmazásra, század szervezetben kisháborús tevékenységre készítik fel őket. Mozgósítás esetén a határőrség részei, vagy egésze betagozódna a hadseregbe. Ilyen helyzetben létszáma tartalékosok bevonulatásával 23.000 főre nőne.

A határőrség fő feladata Finnország szárazföldi és vízi határainak őrizete, a határforgalom ellenőrzése a kikötőkben, a repülőtereken és a határátkelőhelyeken a szárazföldön. Békében feladatai közé tartozik mentési tevékenység végzése is. Nyomozóhatósági jogkörrel az államhatárhoz kapcsolódó bűncselekmények esetében rendelkezik és folytat nyomozást.

A kisebb határátkelőhelyeken ellátja a vámellenőrzést. Mint katonai kötelék sorkatonákat képez ki esetleges harci bevetésre. Háború esetén tervezik járőrcsoportok nagytávolságú gerillataktikán alapuló bevetését.

Feladatai ellátásához a határőrség korlátozott rendőri jogkörökkel rendelkezik. Így a határőrök személyeket őrizetbe vehetnek, dolgokat átvizsgálhatnak. Mindenesetre az őrizetbe vételi jog az adott kötelék parancsnokát vagy helyettesét illeti meg.

Békeidőszakban a határőrség nem vesz részt a közbiztonság és a közrend fenntartásában. Ennek ellenére gyorsbevetési csoportokkal támogatják a rendőrséget rendkívüli helyzetekben.

Különleges felszerelésükhöz tartozik hét nyílttengeri jármű, hét légpárnás jármű, 81 parti őrhajó, két repülőgép és 11 helikopter. A rendszeresített fegyverzet a G 36 (gépkarabély, Heckler & Koch).

A határőrséget 1919-ben a finn polgárháborút követően alapították az államhatárok biztosítása céljából. Azóta is rendkívüli tekintélynek örvend. Megszakítás nélkül a belügyminisztérium alárendeltségében található. 1945-ig csak az orosz (szovjet) határt őrizték a határőr kötelékek. Norvég és svéd viszonylatban a vámőrség tevékenykedett. 1929-ben felállítottak egy tengeri őrséget a finn alkoholtilalom által kiváltott alkoholcsempészet megállítására. A határőrcsapatok részt vettek az 1940-es téli szovjet- finn, majd az azt követő 1941-es háborúban is. Különösen jelentős szerepet játszottak Észak-Finnország nehezen járható körzeteiben.

A második világháborút követően valamennyi határviszonylatban felállították a határőrséget és a tengeri őrséget is az alárendeltségébe helyezték. A szervezet azóta is rendkívüli elismertségnek örvend. Közismertek a határőrök a finn időjárás viszonyok leküzdéséhez szükséges képességeikről és a kisszámú határsértővel szembeni hatékony fellépésükről. Ezen kívül Lapföld legtöbb részén az egyetlen gyorsan elérhető hatóság. Ezekben az esetekben a határőrség elismertsége a Királyi Kanadai Hegyi Rendőrséghez hasonlítható.

A határőrség minden egyes kerülete kiképez egy kisszámú sorállományt a nagytávolságú járőrözés ellátására. Ez a feladat más fegyveres erők mélységi felderítő járőr tevékenységére hasonlít. A többség, aki ezekben a kötelékekben szolgál önkéntes, a felvételnél előnyben részesítik a határterületen élőket. Szolgálati idejük alatt a sorkatonák a tulajdonképpeni határrendészeti tevékenységben nem vesznek részt. A határőrségi munkakörök nagyon keresettek, átlagosan egy munkakörre hatvan jelentkező van.

Finnországban jelenleg nincs az ország egész területét lefedő egységes légimentő szolgálat, ezért a határőrség helikopterei, melyek a szárazföldi határokat és a felségvizet ellenőrzik, ezen tevékenységbe is bevonásra kerülhetnek. Felszerelésük kiegészül a betegek szállításához/ellátásához, illetve a tenger feletti személykutatáshoz szükséges eszközökkel, technikával.